

Az új köteleespéldány-rendelet alkalmazása a gyakorlatban

A megújult köteleespéldány-rendelet hatása a felsőoktatási könyvtárak gyarapítási lehetőségeire

Matolay Katalin főosztályvezető

Csirmazné Rezi Éva osztályvezető

Országos Széchényi Könyvtár. Gyűjteményszervezési Főosztály.

A hatályos köteleespéldány-rendelet

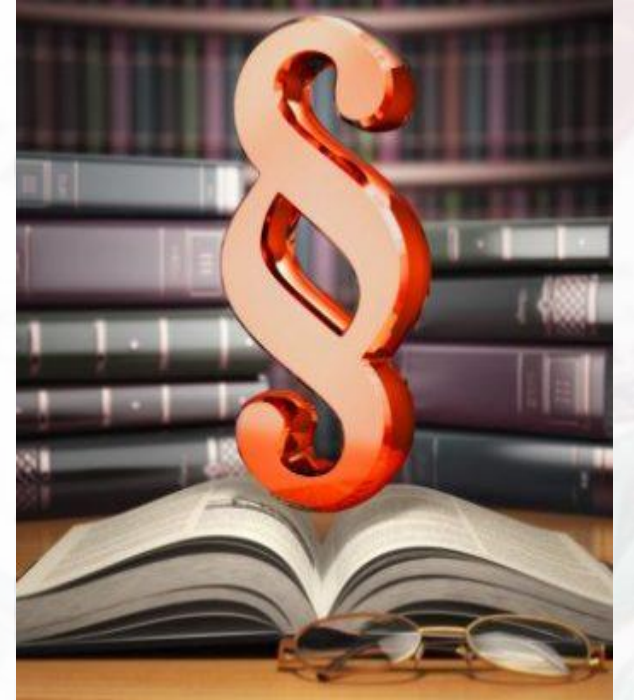
Előzmények:

- A 22 évig hatályban lévő 60/1998. (III.27.) Kormányrendelet a sajtótermékek köteleespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról.
- A többször halasztott, majd hatálytalanított 195/2019. (VIII. 1.) Kormányrendelet a kiadványok köteleespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és hasznosításáról (Két hatályba lépési dátum lett törölve. 2020.01.01., 2020. 06.01.).

Jelenleg hatályos rendelet:

717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet a kiadványok köteleespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról.

Hatályba lépés dátuma: 2021.01.01.

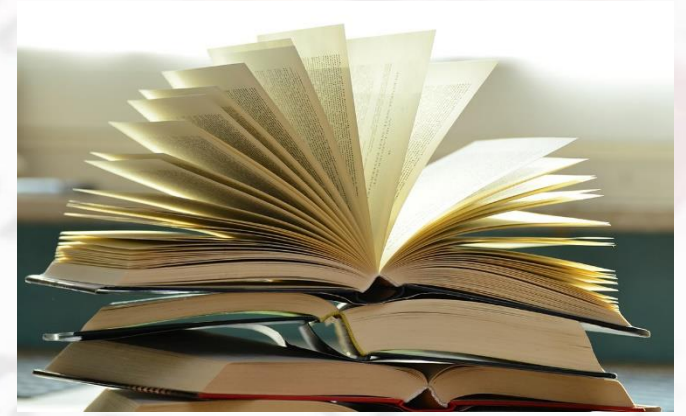
A köteleespéldány-rendelethez kapcsolódó egyéb jogszabályok

- **1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről** (köteleespéldány-szolgáltatás 59. §, 13 országos szakkönyvtár felsorolása a mellékletben).
- **2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról** (kiadvány és sajtótermék fogalma 203.§ (22), (60)).
- **2016. évi XCIII. törvény a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről.**
- **2016. évi CLV. törvény a hivatalos statisztikáról** (KSH teljes köteleespéldánysorra jogosult 7.§ (10)).
- **388/2017. (XII.13.) Kormányrendelet az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól** (Nyilv. szám: 1653 könyvkiadás).

Milyen szerkezeti módosítások valósultak meg a hatályos rendeletben?

- A 717/2020 (XII. 30.) kormányrendelet a korábbi rendeletnél **bővebb és részletesebb szabályozást nyújt** minden kiadványtípusra vonatkozóan.
- A nyomtatott, az elektronikus, illetve a filmes kiadványok kötelezpéldányainak beküldésére vonatkozó fejezetek **elkülönítve szerepelnek** a jogszabályban.
- A rendelet egyértelmű alkalmazásának megkönnyítése céljából **részletes értelmező rendelkezések** kerültek az új jogszabály elejére (2. § 1-24. pont).

Milyen változásokat hozott a hatályos rendelet?

- A **sajtótermék fogalmának megváltozása** miatt (lásd 2010. évi CLXXXV. „Médiatörvény”) az új rendeletben a **kiadvány fogalmának alkalmazása** vált szükségessé.
- Új elemként külön paragrafusban jelenik meg a **nyomtatott kiadvánnyal megegyező elektronikus változat beszolgáltatása**, vagy annak kiváltási lehetősége 1 db nyomtatott példánnyal (16.§).
- Részletesen lett szabályozva azon kiadványok köre, amelyekből 6 helyett csak **2 példány a beszolgáltatási kötelezettség** (6.§, 12.§):
  - aprónyomtatvány (korábban 3 példányt kellett küldeni)
  - kiadásváltozat (pl. kötés, nyelvi, gyűjtői változatok) (korábban 3 példányt kellett küldeni)
  - legfeljebb 50 példányban előállított, nemzetközi azonosító (ISBN, ISMN, ISSN) számmal rendelkező nyomtatott kiadvány (Korábban nem vonatkozott rá a rendelet.)
  - egyedi igény alapján nyomtatott (print on demand) kiadvány
  - terjesztési korlátozás alá eső kiadvány

- A korábbi kötelezpéldány kormányrendeletnél pontosabban szabályozás lett kialakítva **felhasználási korlátozás** esetén (12. §).
- **Részletesen lettek szabályozva az elektronikus kiadványokra vonatkozó kötelezettségek.** (Mind a fizikai hordozón, mind az online formában megjelent elektronikus kiadványokról rendelkeznek.)
- **Lecsökkent a kötelezpéldányok beszolgáltatási ideje,** a megjelenést követő hónap 15. napjáról a megjelenés napját követő 15. napra.
- **Nem kell kötelezpéldányt küldeni a Magyarországon ún. bér munkában készült külföldi kiadású kiadványokból /1.§ (3)e) pontja./.**
- Az értelmező rendelkezések definiálja a **helyi kiadvány fogalmát,** ami korábbi rendeletben sok félreértésre adott lehetőséget.

Az új rendelet hatása a felsőoktatási könyvtárakra

- A korábbi rendeletnél **pontosabban határozza meg a részesülő felsőoktatási könyvtárak körét és részesülésének módját.** (A rendeletben név szerint kiemelt felsőoktatási könyvtárak és a fővárosi egyetemi könyvtárak).
- **A fizikai hordozón megjelent elektronikus kiadványokra is a 6 példányos beszolgáltatási kötelezettség vonatkozik.** Ezek elosztása megegyezik a nyomtatott kiadványok elosztásával. (hangoskönyv, CD-ROM, DVD-ROM, pendrive-on megjelent kiadvány stb.)
- **Online kiadványok esetében a beszolgáltatást követően, zárt hálózaton egyidejűleg legfeljebb 6 példányos hozzáférés biztosításának lehetősége.**
- Használati adatok csökkenése esetén **selejtezési lehetőséget biztosít** a jogszabály az OSZK és a DEENK-en kívüli könyvtárak részére, a kiadványok felajánlása mellett. (13.§)

A köteleispéldányok válogatásának és elosztásának gyakorlata

A köteleispéldányból részesülő könyvtárak:

- **A köteleispéldány-rendeletben név szerint kiemelt könyvtárak**

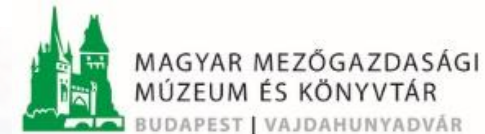
Országos Széchényi Könyvtár
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár (országos szakkönyvtár)
Országgyűlési Könyvtár (országos szakkönyvtár)
Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtár
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (országos szakkönyvtár)
Országos Idegennyelvű Könyvtár (országos szakkönyvtár)

- **További országos szakkönyvtárak**

Budapesti Műszaki Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ
Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
Magyar Nemzeti Filmarchívum Könyvtára
HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Könyvtár
Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtára
Színház- és Filmművészeti Egyetem Könyvtár, Kottatár és Médiatár

- **fővárosi egyetemi könyvtárak**

- **megyei hatókörű városi könyvtárak**

HADTÖRTÉNETI
INTÉZET ÉS
MÚZEUM

Kötelespéldányok kezelése

Az OSZK-ba érkező kötelezpéldányok elosztása

Nyomtatott kiadványok nagy része 6 pld	→	OSZK 2 pld, DEENK 1 pld, KSH Kvt. 1 pld, SZTE Kvt. vagy PTE Kvt. 1 pld, válogatásra 1 pld
Egyes nyomtatott kiadványok, diafilmek 2 pld	→	OSZK 2 pld
Fizikai hordozón megjelent e-kiadvány (hangoskönyv, CD-ROM, DVD-ROM, stb.) 6 pld	→	OSZK 2 pld, DEENK 1 pld, KSH Kvt. 1 pld, SZTE Kvt. Vagy PTE Kvt. 1 pld, válogatásra 1 pld
Videotermék (DVD, Blu ray) 1 pld	→	OSZK 1 pld
Online kiadvány	→	OSZK (Hozzáférés szerzői jog betartásával, zárt hálózaton, másolási lehetőséget kizáró terminálon, egyidejűleg legfeljebb 6 példányban)
Nyomtatott kiadvánnyal megegyező e-változat	→	OSZK (Az OSZK szolgáltatási célra nyomdai használatra nem alkalmas példányt konvertál, melyet a szerzői jog betartásával a megjelenés évét követő második év január 1-jén 1 példányban az OSZK zárt hálózatán hozzáférhetővé tesz.)
Nyomtatott kiadvánnyal megegyező e-változat kiváltása 1 nyomtatott példánnyal	→	OSZK 1 pld

Köteleispéldányok válogatása, megtekintése

Megtekintés módja:

- Hetente egy alkalom (kedd 12.00-16.30 vagy szerda 8.00-12.00) meghatározott beosztás szerint.
- A frissen érkezett kiadványok személyes megtekintés és igényjelzés.
- Állomány behasonlításhoz ingyenes wifi használatának lehetősége.
- Jelenléti ív vezetése.

Megtekinthető kiadványok típusai:

- Könyvek.
- Hangskönyvek.
- Fizikai adathordozón megjelent e-kiadványok (CD-ROM, DVD-ROM, pendrive, stb.).
- Tankönyvek, foglalkoztatók, egyéb füzetes ismertető kiadványok.
- Új indulású, vagy először beérkezett időszaki kiadványok (nyomtatott és fizikai hordozón megjelent e-kiadvány).

A felsőoktatási könyvtárak gyarapítási tevékenységeinek elősegítése

- A 6 köteleespéldányból való részesülés biztosítása.
- A KSH Könyvtár, illetve az Országgyűlési Könyvtár által visszaküldött kiadványokból való részesülés lehetősége.
- Duplán beküldött és kiadók által vissza nem igényelt kiadványokból való részesülés.
- A kötelesepéldány-válogatás során a „heti könyvtermés” és az új indulású időszak kiadványokról való tájékozódás lehetősége.
- Kötelesepéldányként még be nem érkezett kiadványadatok jelzése az OSZK felé, kötelesepéldányok bekérése céljából.

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

Matolay Katalin főosztályvezető
Csirmazné Rezi Éva osztályvezető
Országos Széchényi Könyvtár. Gyűjteményszervezési Főosztály.